

REPÜLÉSTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK

**XXVIII. évfolyam
2016. 1. szám**

REPÜLÉSTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK

**NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
KATONAI REPÜLŐ INTÉZET
TUDOMÁNYOS KIADVÁNYA**

**Online kiadás
HU ISSN 1789-770X
Nyomtatott kiadás
HU ISSN 1417-0604**

IMPRESSZUM

Szerkesztőbizottság elnöke:

Prof. Dr. Óvári Gyula ny. ezredes, CSc
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service

Szerkesztőbizottság elnökhelyettese:

Dr. Békési Bertold alezredes, PhD
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service

Főszerkesztő:

Dr. Békési Bertold alezredes, PhD
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service

Szerkesztő és webszerkesztő:

Dr. Szilvássy László alezredes, PhD
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service

Szerkesztőbizottság tagjai és egyben rovatvezetők:

Dr. Kavás László alezredes, PhD (Repülőműszaki)
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service
Dr. Békési Bertold alezredes, PhD (Üzemeltetés, karbantartás)
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service
Dr. Palik Mátyás alezredes, PhD (Légiközlekedés, légiérő alkalmazás)
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service
Dr. Szilvássy László alezredes, PhD (Multidiszciplináris)
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service
Dr. Dunai Pál alezredes, PhD (Hallgatói)
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service
Dr. Bottyán Zsolt százados, PhD (Repülésmeteorológiai)
Nemzeti Közzolgálati Egyetem/National University of Public Service
Prof. Dr. Makkay Imre ny. ezredes, CSc (Pilotánélküli repülő-eszközök)

A REPÜLÉSTUDOMÁNYI KÖZLEMÉNYEK című folyóirat a NEMZETI KÖZZSOLGÁLATI EGYETEM HADTUDOMÁNYI ÉS HONVÉDTISZTKÉPZŐ KAR KATONAI REPÜLŐ INTÉZET, illetve jogelődjei által alapított folyóiratának jogutódja, a repüléstudomány tematikus kiadványa.

A folyóirat célja lehetőséget teremteni a kutatók, az oktatók, doktori, valamint a mester- és alapképzésben résztvevő hallgatók kutatási eredményeik közzétételére a repüléstudomány-, illetve az ehhez kapcsolódó területeken.

MEGJELENÉS

A kiadvány évente három alkalommal jelenik meg, a megjelenő írások lektoráltak. A közlésre szánt tanulmányokat Repüléstudományi Közlemények honlapján kell regisztrálni és feltölteni http://www.repulestudomany.hu/index_rtk.html. További részletekért látogasson el honlapunkra.

Kiadó:

Nemzeti Közzolgálati Egyetem Katonai Repülő Intézet
Kiadásért felelős: Dr. Palik Mátyás alezredes, PhD
Szerkesztőség címe: 5008 Szolnok, Kilián út 1.
Levelezési cím: NKE Repüléstudományi Közlemények 5008 Szolnok, Pf.: 1.
Telefon: +36-56-510-535
e-mail: RepTudKozl@uni-nke.hu
HU ISSN 1789-770X (Online)
HU ISSN 1417-0604 (Nyomtatott)

Borítón található fényképet Dr. Toperczer István készítette

TARTALOM

Bali Tamás A helikopteres műszerrepülő képzés átalakítása	7
Bali Tamás A légijármű-vezetői szakmára való pályára irányítás átfogó megközelítése	17
Károly Krisztián Military Ballooning in Point of Hungarian Defense Force's Communication Support	27
Tóth József Компетентностный подход модернизации образования инженеров по эксплуатации современных летательных аппаратов	49
Makkay Imre Ultrakönnyű vitorlázó repülőgépek kezdők oktatására	55
Maláta Gergő A lopakodó technológia és az aktív álcázás alkalmazása repülőgépeken	65
Gáspár Nikolett, Wantuch Ferenc Nagy térségű légnymási mező és a magyarországi repülőterek időjárásának kapcsolata	73
Pánya Nándor A pilóta nélküli légi járművek vizsgálata autonómia szempontjából	81
Veréb Nándor Az UAV-k fedélzetén alkalmazott szenzorok és ezek működése	95
Hegedűs Krisztián A pilóta nélküli légijárművek hajtóműrendszerei	109
Gyurján László A lopakodó technológia	123
Számel Bence Domonkos, Szabó Géza Időjárási jelenségek légiforgalmi irányítói munka terhelésre gyakorolt hatásának felmérése	135
Vas Tímea Magyar katonai légiforgalmi irányítók hadműveleti repülőtereken szerzett tapasztalatai	149

TARTALOM

Gajdos Máté, Fekete Csaba Rugalmas légtérhasználás új dimenzióban: a LARA	157
Sápi Lajos Zoltán A katonai légiforgalmi irányítók repülésirányítási tevékenysége, mint munkafolyamat	167
Csermely Ildikó, Palik Mátyás Javaslat a pilóta nélküli repülőgépek zajterhelésének vizsgálatára	173
Bödör Balázs, Nagy Rudolf A Forrestal repülőgép-hordozón bekövetkezett tűzeset vizsgálata	189

TARTALOM

TARTALOM

SZERZŐK – AUTHORS

BALI Tamás alezredes
Bázisparancsnok helyettes
MH 86 Szolnok Helikopter Bázis
bali.tamas@hm.gov.hu
orcid.org/0000-0001-6098-8602

Lt. Col. BALI Tamás
Deputy base commander
HDF 86th Szolnok Helicopter Base
bali.tamas@hm.gov.hu
orcid.org/0000-0001-6098-8602

BÖDÖR Balázs (BSc)
hallgató
Óbudai Egyetem Bánki Donát Gépész és Biztonság-
technikai Mérnöki Kar Gépészeti és Biztonságtudo-
mányi Intézet Biztonságtechnikai Intézeti Tanszék
szdcobra@gmail.com
orcid.org/0000-0003-2598-4811

BÖDÖR Balázs (BSc)
student
Óbuda University Donát Bánki Faculty of Mechani-
cal and Safety Engineering Institute of Mechanical
Engineering and Security Sciences Department of
Safety and Security Engineering
szdcobra@gmail.com
orcid.org/0000-0003-2598-4811

CSERMELY Ildikó (MSc)
Zajvédelmi szakértő, projektmenedzser
Akusztika Mérnöki Iroda Kft.
csermely.ildiko@akusztikakft.hu
orcid.org/0000-0002-7332-2743

CSERMELY Ildikó (MSc)
Noise protection expert, project manager
Akusztika Mérnöki Iroda Kft.
csermely.ildiko@akusztikakft.hu
orcid.org/0000-0002-7332-2743

FEKETE Csaba Zoltán (MSc)
gyakorlati oktató
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
Repülésirányító és Repülő-hajózó Tanszék
fekete.csaba@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0002-1181-8276

FEKETE Csaba Zoltán (MSc)
instructor
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
Department of Aerospace Controller
and Pilot Training
fekete.csaba@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0002-1181-8276

GAJDOS Máté Ádám (BSc)
gyakorlati oktató
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
Repülésirányító és Repülő-hajózó Tanszék
gajdos.mate@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0002-3572-4637

GAJDOS Máté Ádám (BSc)
instructor
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
Department of Aerospace Controller
and Pilot Training
gajdos.mate@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0002-3572-4637

GÁSPÁR Nikolett
egyetemi hallgató
Debreceni Egyetem
Meteorológiai Tanszék
gaspar.nikolett0910@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4339-3302

GÁSPÁR Nikolett
Student
National University of Debrecen
Faculty of Meteorology
gaspar.nikolett0910@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4339-3302

GYURJÁN László
Honvéd tisztjelölt
Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
gyurjan.laszlo.1990@gmail.com
orcid.org/0000-0001-5724-3992

GYURJÁN László
Officer candidate
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
gyurjan.laszlo.1990@gmail.com
orcid.org/0000-0001-5724-3992

SZERZŐK – AUTHORS

HEGEDŰS Krisztián
honvéd tisztjelölt
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
krissz9403@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4306-0890

HEGEDŰS Krisztián
Officer Candidate
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
krissz9403@gmail.com
orcid.org/0000-0003-4306-0890

KÁROLY Krisztián főhadnagy
doktorandusz
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Katonai Műszaki Doktori Iskola
krisztian.karoly@mil.hu
orcid.org/0000-0002-5835-7980

Lt. KÁROLY Krisztián
PhD aspirant
National University of Public Service
Doctoral School of Military Engineering
krisztian.karoly@mil.hu
orcid.org/0000-0002-5835-7980

MALÁTA Gergő
honvéd tisztjelölt
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
Fedélzeti Rendszerek Tanszék
hmg42@citromail.hu
orcid.org/0000-0002-8146-6683

MALÁTA Gergő
Officer candidate
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
Department of Aircraft Onboard Systems
hmg42@citromail.hu
orcid.org/0000-0002-8146-6683

Dr. MAKKAY Imre CSc
nyugalmazott egyetemi tanár
drmi48@gmail.com
orcid.org/0000-0003-3513-1310

Dr. MAKKAY, Imre CSc
professor emeritus
drmi48@gmail.com
orcid.org/0000-0003-3513-1310

Dr. NAGY Rudolf mk. tű. ezredes PhD
adjunktus
Óbudai Egyetem Bánki Donát Gépész és Biztonság-
technikai Mérnöki Kar Gépészeti és Biztonságtudo-
mányi Intézet Biztonságtechnikai Intézeti Tanszék
nagy.rudolf@bgk.uni-obuda.hu
orcid.org/0000-0001-5108-9728

Dr. NAGY Rudolf fire engineer Colonel PhD
adjunct
Óbuda University Donát Bánki Faculty of Mechani-
cal and Safety Engineering Institute of Mechanical
Engineering and Security Sciences Department of
Safety and Security Engineering
nagy.rudolf@bgk.uni-obuda.hu
orcid.org/0000-0001-5108-9728

Dr. PALIK Máttyás (PhD)
egyetemi docens
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
Repülésirányító és Repülő-hajzó Tanszék
palik.matyas@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0002-2304-372X

Dr. PALIK Máttyás (PhD)
Associate Professor
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
Department of Aerospace Controller and Pilot Train-
ing
palik.matyas@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0002-2304-372X

SZERZŐK – AUTHORS

PÁNYA Nándor
honvéd tisztjelölt
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
Fedélzeti Rendszerek Tanszék
pnandi94@hotmail.com
orcid.org/0000-0002-8947-2762

PÁNYA Nándor
Officer Candidate
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
Department of Aircraft Onboard System
pnandi94@hotmail.com
orcid.org/0000-0002-8947-2762

SÁPI Lajos Zoltán (MSc)
tanársegéd
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
Repülésirányító és repülőhajózó tanszék
sapi.lajos@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0003-2389-4476

SAPI Lajos Zoltan (MSc)
Assistant professor
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
Department of aerospace controller and pilot training
sapi.lajos@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0003-2389-4476

Dr. SZABÓ Géza, PhD
egyetemi docens
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki Kar
Közlekedés- és Járműirányítási Tanszék
szabo.geza@mail.bme.hu
orcid.org/0000-0002-5956-0868

Dr. SZABÓ Géza, PhD
Associate Professor
Budapest University of Technology and Economics
Faculty of Transportation Engineering and Vehicle
Engineering Department of Control for Transportation
and Vehicle Systems
szabo.geza@mail.bme.hu
orcid.org/0000-0002-5956-0868

SZÁMEL Bence Domonkos (MSc)
PhD hallgató
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki Kar
Közlekedés- és Járműirányítási Tanszék
szamel.bence@mail.bme.hu
orcid.org/0000-0002-2844-184X

SZÁMEL Bence Domonkos (MSc)
PhD student
Budapest University of Technology and Economics
Faculty of Transportation Engineering and Vehicle
Engineering Department of Control for Transportation
and Vehicle Systems
szamel.bence@mail.bme.hu
orcid.org/0000-0002-2844-184X

TÓTH József
alezredes, főiskolai docens
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
Repülő Sárkány-hajtómű Tanszék
toth.jozsef@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0001-8647-3404

TÓTH József
Lieutenant Colonel, Associate Professor
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
Department of Aircraft And Engine
toth.jozsef@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0001-8647-3404

VAS Tímea (MSc)
tanársegéd
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
Repülésirányító és repülő-hajózó tanszék
vas.timea@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0002-0082-0370

VAS Tímea(MSc)
Assistant professor
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
Department Airspace Control and Pilot Training
vas.timea@uni-nke.hu
orcid.org/0000-0002-0082-0370

SZERZŐK – AUTHORS

VERÉB Nándor
honvéd tisztjelölt
Nemzeti Közszerológati Egyetem
Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar
Katonai Repülő Intézet
Fedélzeti Rendszerek Tanszék
verebnandi@gmail.com
orcid.org/0000-0003-3216-3210

VERÉB Nándor
Officer candidate
National University of Public Service
Faculty of Military Science and Officer Training
Institute of Military Aviation
Department of Aircraft Onboard Systems
verebnandi@gmail.com
orcid.org/0000-0003-3216-3210

Dr. WANTUCH Ferenc, PhD
meteorológus
Nemzeti Közlekedési Hatóság
Állami Légügyi Főosztály
wantuch.ferenc@nkh.gov.hu
orcid.org/0000-0001-7618-1336

Dr. WANTUCH Ferenc, PhD
Meteorologist
National Transport authority
State Aviation Department
wantuch.ferenc@nkh.gov.hu
orcid.org/0000-0001-7618-1336
